

De projectie van militaire strijdkrachten in het gevaar?
De problematiek van het ontzeggen en verhinderen van gebiedstoegang
21 november 2019, 17.00 u. – 18.30 u.

Dhr. Frank BEKKERS, Directeur van het *Comprehensive Security Programme* – The Hague Centre for Strategic Studies (HCSS)
Dr. Alessandro MARRONE, Hoofd van het Defensie-programma – Istituto Affari Internazionali (IAI)

Geachte Mevrouw, Mijnheer,

Wij hebben het genoegen u mee te delen dat het **Studiecentrum voor Veiligheid en Defensie** van het Koninklijk Hoger Instituut voor Defensie een avondconferentie organiseert op **donderdag 21 november 2019**.

Het begrip van “het ontzeggen en verhinderen van gebiedstoegang” (*anti-access/area denial, A2AD*) verwijst naar een geheel van capaciteiten die gebruikt worden in verschillende dimensies (lucht, land, zee, ruimte, cyberspace, electronica) met als enig doel het toebrengen van een maximale attritie bij de vijandige strijdkrachten in het hele spectrum van strategische acties. Dit begrip verscheen in 2003 in het Amerikaanse strategische debat en werd snel één van de topprioriteiten van de ambassades en de generale staven van de NAVO-lidstaten. Op strikt conceptueel niveau voert A2AD weinig nieuwigheden in omdat strijdkrachten altijd middelen in plaats gesteld hebben om zichzelf te verdedigen of om de bewegingsvrijheid van tegenstanders te beperken. De comeback van A2AD wordt echter verklaard door de toepassing van recente strategieën en de inzet van nieuwe middelen door sommige actoren (zoals Rusland en China) met als doel de expeditieaire operaties van de westerse strijdkrachten te verlammen. Meerdere elementen, waaronder de brede verspreiding van wapens zoals anti-schip raketten, mijnen of grond-lucht systemen – waarvan het gebruik niet meer onder het monopolie van staten valt -, maar ook de evolutie van de eigen capaciteiten van A2AD – het netwerken van verschillende *sensors* en *effectors* met hogere prestaties die de bewegingsvrijheid van de strijdkrachten enorm beperken -, wijzen er op dat we getuige zijn van het einde van het tijdperk van de klassieke projectie van strijdkrachten.

We zijn vereerd om twee experts op dit gebied te kunnen verwelkomen om over deze problematiek te debatteren. Dhr. Frank Bekkers, directeur van het *Comprehensive Security Programme* van het The Hague Centre for Strategic Studies (HCSS), zal de geopolitieke dimensie van A2AD uiteenzetten. Dr. Alessandro Marrone van het Istituto Affari Internazionali (IAI) zal vervolgens de strategische en operationele implicaties van A2AD voor de NAVO bespreken.

De conferentie zal plaatsvinden op **donderdag 21 november 2019 om 17 uur** in het conferentiecentrum van de Campus Renaissance (ingang: **Hobbemastraat 8, 1000 Brussel**). De lezing wordt **in het Engels** gehouden, **met simultaanvertaling in het Nederlands en Frans**. Parkeren is mogelijk op de esplanade van het Jubelpark, tegenover het Koninklijk Legermuseum. Wij hopen u talrijk te mogen begroeten en verzoeken u uw aanwezigheid te bevestigen via de website van het KHID: www.khid.be. **Inschrijving niet later dan dinsdag 19 november 2019 is vereist om toegang te krijgen tot het kwartier.**

(Getekend)
Filip BORREMANS, ir.
Kol v/h Vlw stafbrevethouder
Directeur-generaal
Koninklijk Hoger Instituut voor Defensie

Programma:

16 u 30 : Onthaal
17 u 00 : Conferentie en vragenronde
18 u 30-19 u 30 : Receptie